

สังคมวัฒนธรรมความพิการ ความหมายและประสบการณ์ของชาวปกาเกอะญอ ภาคเหนือของประเทศไทย
SOCIAL AND CULTURAL DIMENSIONS OF DISABILITY, ITS MEANING AND EXPERIENCE AMONG
“PAKAKAYOR” ETHNIC GROUP IN THE NORTH OF THAILAND

กมลวรรณ เขียวนิล 5538015 SHSH/M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์สุขภาพ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : เพ็ญจันทร์ เซอร์เรอร์, Ph.D., มัลลิกา มัติโก, ศศ.ด., ดรุณี ภูขาว, Ph.D.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษามิติทางสังคมวัฒนธรรมความพิการ การให้ความหมายต่อความพิการและการอยู่ร่วมกับคนพิการของชุมชนชาวปกาเกอะญอ รวมไปถึงประสบการณ์ของคนพิการและครอบครัว ขอบเขตในการศึกษาวิจัยมุ่งเน้นประเด็นการอธิบายความเชื่อและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความพิการและการอยู่ร่วมกันของคนพิการ ครอบครัว และชุมชนชาวปกาเกอะญอ ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาแบบชาติพันธุ์วรรณา (Ethnography) โดยการฝังตัวอยู่ในชุมชนเป็นระยะเวลาประมาณ 4 เดือน เพื่อเก็บข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย ในหมู่บ้านห้วยยาว ตำบลแม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่

ผลการศึกษา พบว่า ชาวปกาเกอะญอมีการให้ความหมายต่อความพิการว่า ความพิการเป็นความบกพร่องที่ปรากฏชัดทางร่างกาย ทำให้ไม่สามารถดูแลตนเองและทำงานได้ การทำงานเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการดำรงชีวิตของชาวปกาเกอะญอ คนป่วย คนบ้า คนปัญญาอ่อน รวมไปถึงคนที่มีความบกพร่องทางร่างกายที่สามารถทำงานได้ไม่ใช่คนพิการ คนพิการต้องการคนดูแลซึ่งครอบครัวโดยเฉพาะเพศหญิงคือ แม่ ยาย พี่สาวหรือน้องสาวเหมาะสมที่สุด อย่างไรก็ตามปัจจุบันชาวปกาเกอะญอมีการประกอบสร้างความหมายของความพิการผ่านความคิดความเชื่อดั้งเดิม ที่ยังคงดำรงอยู่จนถึงปัจจุบันและเปิดรับความรู้ทางการแพทย์ที่อธิบายเกี่ยวกับความพิการทำให้เกิดการแสวงหา การรักษาและฟื้นฟูตามแนวทางการแพทย์ แต่พวกเขาไม่สามารถบรรลุป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีข้อจำกัดจากบริบทสังคมอันได้แก่ปัญหาด้านเศรษฐกิจและการคมนาคม

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยนี้ แนะนำให้บุคลากรทางสาธารณสุขที่ทำงานเกี่ยวกับคนพิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนพิการที่มาจากกลุ่มชาติพันธุ์ ควรคำนึงถึงความคิดความเชื่อที่กลุ่มชาติพันธุ์มีอยู่เดิม รวมไปถึงบริบทสังคมและวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการทำความเข้าใจ เพื่อให้เกิดการเข้าถึงบริการทางสุขภาพที่มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : คนพิการ/ ปกาเกอะญอ/ ชาติพันธุ์/ สังคมวัฒนธรรม